

Отримано: 25 вересня 2017 р.

Прорецензовано: 27 вересня 2017 р.

Прийнято до друку: 4 жовтня 2017 р.

e-mail: irmaand@ukr.net

DOI: 10.25264/2519-2558-2017-67-29-33

Андрущенко І. О. Просодичне оформлення інавгураційних і партійних промов збудливими акцентуєваними особистостями / І. О. Андрущенко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». – Острог : Вид-во НаУОА, 2017. – Вип. 67. – С. 29–33.

УДК: 811.111'34(045)

Ірина Олександрівна Андрущенко,
Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ

ПРОСОДИЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ ІНАВГУРАЦІЙНИХ І ПАРТІЙНИХ ПРОМОВ ЗБУДЛИВИМИ АКЦЕНТУЄВАНИМИ ОСОБИСТОСТЯМИ

У статті представлено результати експериментально-фонетичного дослідження особливостей просодичного оформлення інавгураційних і партійних промов, актуалізованих збудливими акцентуєваними особистостями. Висвітлено специфіку просодичної організації трьох структурних частин цього типу промов. Установлено інваріантну інтонаційну модель реалізації інавгураційних і партійних промов політиками із збудливою акцентуацією характеру.

Ключові слова: інавгураційні і партійні промови, збудливі акцентуєвані особистості, просодичне оформлення політичних промов, інваріантна інтонаційна модель.

Ірина Александровна Андрущенко,
Киевский национальный лингвистический университет, г. Киев

ПРОСОДИЧЕСКОЕ ОФОРМЛЕНИЕ ИНАУГУРАЦИОННЫХ И ПАРТИЙНЫХ РЕЧЕЙ ВОЗБУДИМЫМИ АКЦЕНТУИРОВАННЫМИ ЛИЧНОСТЯМИ

В статье представлены результаты экспериментально-фонетического исследования особенностей просодического оформления инавгурационных и партийных речей, актуализированных возбудимыми акцентуированными личностями. Продемонстрирована специфика просодической организации трех структурных частей речей этих типов. Установлена инвариантная интонационная модель реализации инавгурационных и партийных речей политиками с возбудимой акцентуацией характера.

Ключевые слова: Инавгурационные и партийные речи, возбудимые акцентуированные личности, просодическая организация политических речей, инвариантная интонационная модель.

Iryna Andrushchenko,
Kyiv National Linguistic University, Kyiv

PROSODIC ORGANIZATION OF INAUGURAL AND CONVENTIONAL SPEECHES BY IMPULSIVE ACCENTUATED PERSONALITIES

The article highlights the results of the experimental phonetic study in prosodic organization of inaugural and conventional speeches delivered by the politicians with the impulsive accentuation of their character. The increasing interest in the study of the prosodic peculiarities of public political speeches in general and in the inaugural and conventional in particular is predetermined by the role of their presenters due to the fact that the specific psychological features of their personality greatly influence the produced speech on all levels of language. The conducted complex investigation of the prosodic components of the inaugural and conventional speeches actualized by the speakers with the impulsive accentuation of their character presupposes four key stages: 1) the determination of the character accentuations of the politicians whose speeches are analyzed; 2) the selection of the material with the following study whether the sounding of the speeches is natural, the pragmatics of them and structural parts of the texts under consideration; 3) auditory analysis of the selected speeches by the phoneticians; 4) the linguistic interpretation of the received data.

The obtained results of the auditory analysis reveal the specificity of the prosodic organization of the inaugural and conventional speeches' three structural parts. And the invariant intonation model of realizing political speeches by language personalities with the specified accentuation of their character is given.

Key words: public political speech, impulsive accentuated personalities, political speeches' prosodic organization, inaugural and conventional speeches, invariant intonation model.

Політика в сучасному бурхливому світі відбивається у розвитку практично всіх сфер людського життя, оскільки вона впливає на перебіг більшості економічних, культурних, освітніх та інших процесів. Зрозумілою при цьому є і роль у формуванні та протіканні згаданих процесів, яку відіграє особистість політичного діяча як безпосереднього виконавця суспільної волі, що, за рахунок використання типових інтонаційних моделей політичного мовлення [2; 4; 7, 9] має переконувати своїх виборців у правильності їхнього вибору, або спонукати їх до певних дій.

Добре відомо, що саме раціональне використання типових інтонаційних моделей політичного мовлення (їхніх варіантних реалізацій, віднесених до прагматичного спрямування промов або до їхніх композиційно-структурних частин, які, зазвичай, актуалізуються у межах традиційного інваріанту просодичного оформлення такого виду промов, забезпечує необхідній сугестивно-комунікативний вплив [6].

Цим і зумовлена актуальність експериментально-фонетичних досліджень специфіки просодичного оформлення політичних промов взагалі та інавгураційних і партійних зокрема. І хоча останнім часом лінгвістична наука приділяє достатньо уваги вивченню закономірностей взаємодії засобів усіх рівнів мови в актуалізації політичних промов, водночас в обсязі зазначеної проблеми не знайшло свого кінцевого вирішення питання впливу кожного конкретного типу акцентуації характеру політика на просодичне оформлення ним інавгураційних і партійних промов.

Тому метою нашого дослідження є встановлення специфіки просодичного оформлення інавгураційних і партійних промов, актуалізованих політичними діями збудливої акцентуації характеру.

Розробленими у зв'язку з цим програмою і методикою започаткованого нами експериментально-фонетичного дослідження інавгураційних і партійних промов збудливих акцентуованих особистостей передбачалося послідовне виконання таких його етапів: 1) визначення типу акцентуації характеру політичних діячів, промови яких досліджуються; 2) добір мовленнєвого матеріалу, встановлення природності його звучання, визначення прагматичної спрямованості та структурно-композиційного членування тексту промов; 3) проведення аудитивного аналізу промов аудиторіями-фонетистами; 4) лінгвістична інтерпретація результатів аудитивного аналізу.

На першому етапі аудиторам, що мали професійну психологічну підготовку шляхом аналізу психологічних особливостей британських прем'єр-міністрів та американських президентів другої половини ХХ століття пропонувалося на основі відповідного експертного зіставного аналізу додаткових матеріалів (аудіо-, відео-, фоно- та фотоматеріалів промов, біографій, текстів промов, зразків почерку і підписів) [див. 1, с. 335], виокремити осіб, які є представниками групи зі збудливою акцентуацією характеру. Другий етап було спрямовано на добір мовленнєвого матеріалу (інавгураційні й партійні промови політиків, відібрані за результатом виконання попереднього етапу), а також на встановлення природності звучання промов та визначення прагматичної спрямованості та структурно-композиційного членування їхніх текстів. Третій етап охоплював традиційні процедури [5] аудитивного аналізу і реєстрації його результатів. На четвертому етапі передбачалося здійснення лінгвістичної інтерпретації результатів аудитивного аналізу, їхнє узагальнення та вербальний опис експериментально встановлених варіантів, а також інваріанту актуалізацію інавгураційних й партійних промов збудливих акцентуованих особистостей.

За результатами аналізу експериментального матеріалу інформантами-психологами було встановлено, що до промов збудливих акцентуованих особистостей слід віднести політичні промови 37-го американського президента Річарда Мілгуса Ніксона, 38-го президента Джеральда Рудольфа Форда й 41-го президента Джорджа Герберта Вокера Буша.

Аудитивним аналізом та опрацюванням додаткового експериментального відео- та аудіоматеріалу було встановлено, що типовими ознаками мовлення збудливих акцентуованих політиків слід вважати помірний темп, наявність великої кількості довгих пауз, дрібний поділ висловлень на синтагми-інтоногрупи, чіткість вимовляння, виокремлення наголосом семантично найвагоміших слів, помірну гучність з тенденцією до її підвищення, що пов'язувалося інформантами з високим ступенем контролю мовця його поведінки. При цьому відзначалася практична відсутність міміки; надзвичайно стримані жести. Разом з тим, незважаючи на жорсткий самоконтроль мовців над своєю поведінкою, помітними під час публічних виступів були мимовільні посіпування м'язів обличчя, дрібні рухи руками, погойдування й переминання з ноги на ногу, які вказує на збудливість, енергійність, активність і високий психоемоційний потенціал політика.

Зважаючи на це, для дослідження специфіки просодичного оформлення публічного політичного мовлення Р. Ніксоном, Дж. Фордом і Дж. Бушем як мовцями зі збудливою акцентуацією характеру було обрано такі їхні промови: інавгураційні й програмні (під час яких на з'їзді Республіканської партії політики офіційно висловили свою згоду стати кандидатами на пост президента країни). Слід зазначити при цьому, що обрані промови є схожими за своєю жанровою приналежністю [8; 10, с. 205] та структурно-композиційним членуванням (вступна, основна й заключна частини) [3, с. 99].

Сформований таким чином масив експериментального матеріалу було надано для аналізу інформантам-носіями англійської літературної мови. У ході подальшого проведення цього етапу дослідження експерти встановили, що запропонований мовленнєвий матеріал має високий ступінь природності звучання публічних політичних промов, виголошених в офіційній обстановці для багаточисельної аудиторії. Окрім того, було визначено, що досліджуваним промовам властивим є однакове комунікативно-прагматичне навантаження їхніх частин, а саме: подяка у вступній частині за висловлену політикові довіру: *I am honored by your nomination, and I accept it (applause) with pride, with gratitude, and with a total will to win a great victory for the American people* (Дж. Форд); *I accept your nomination for President. I mean, I mean to run hard, to fight hard, to stand on the issues – and I mean to win* (Дж. Буш), переконання виборців у правильності обраного лідером майбутнього шляху політичного й економічного розвитку країни в основній частині: *In pursuing our goals of full employment, better housing, excellence in education; in rebuilding our cities and improving our rural areas; in protecting our environment and enhancing the quality of life--in all these and more, we will and must press urgently forward* (Р. Ніксон); *For the next four years I pledge to you that I will hold to the steady course we have begun* (Дж. Форд) й обіцянка самовідданно працювати на благо Америки у заключній частині *Let us pledge together to make these next four years the best four years in America's history, so that on its 200th birthday America will be as young and as vital as when it began, and as bright a beacon of hope for all the world.* (Р. Ніксон); *I now solemnly reaffirm my promise I made to you last December 6: To uphold the Constitution; to do what is right as God gives me to see the right; and to do the very best I can for America* (Дж. Форд).

Результати проведеного аудитивного дослідження свідчать про типові реалізації вступної частини інавгураційних і партійних промов, виголошених збудливими політичними діячами в урочистій обстановці для багаточисельної аудиторії у середньому (68,15%) і розширеному (24,78%) тональних діапазонах, з помірною гучністю (76,99%) й помірним темпом (69,91%) з тенденцією до сповільнення (25,67%) з домінуванням перцептивних (41,67%) і середніх пауз (24,99%), плавному (97,35%) й простому (93,81%) ритмі. Оформлення інтоногруп у цих промовах характеризується високою частотою усічених шкал (53,98%). Наступними за рекурентністю є повні шкали (27,43%) серед яких переважає поступово спадна ступінчаста шкала (45,16%). При цьому, інтоногрупи вступної частини промов здебільшого складаються з двох ритмогруп (53,98%) і мають складний мелодійний контур (78,76%) з переважанням його висхідно-спадного типу (37,01%).

Таке просодичне оформлення вступної частини промов можна проілюструвати таким висловленням:

-I am 'honored by your ↑nomi/nation, |and I ac'cept it | with /pride, ξ with
/gratitude, ξ and with a 'total \will to /win | a 'great \victory for the American
people. || [11].

У наведеному прикладі Дж. Форд зазначає, що для нього є великою честю стати кандидатом на пост президента країни, про що свідчить схвильований, розчулений і тремтливий тембр голосу, який віддзеркалює загальний психоемоційний стан мовця, його вдячність, гордість і бажання здобути велику перемогу для американців. У цілому, висловлення реалізується в розширеному тональному діапазоні, у зоні підвищеної гучності на тлі сповільненого темпу. Ініціальна інтоногрупа висловлення (*I am «honored by your nomination»*) оформлена за допомогою спадної ступінчастої шкали з перерваною поступовістю у поєднанні із середньо-підвищеним висхідним термінальним тоном, реалізованим у зоні малої швидкості зміни його руху. Така просодична організація ініціальної інтоногрупи свідчить про високу емоційну напругу мовця, його ширшу вдячність за висловлену йому виборцями довіру. При цьому семантично вагоме слово *nomination* виокремлюється за допомогою спеціального підйому, що додатково акцентує увагу аудиторії на значущості події для країни.

Наступна інтоногрупа висловлення (*and I accept it*) у якій політик дає згоду стати кандидатом на пост президента реалізується в середньому тональному діапазоні, у зоні помірної гучності та сповільненому темпі. При цьому інтоногрупа оформлюється середньо-підвищеним спадним термінальним тоном, актуалізованим з великою швидкістю зміни його руху, що надає звучанню фрагмента щирості, вагомості, урочистості та вказує на впевненість мовця у його здатності успішно очолити країну.

Інтоногрупи *with pride, gratitude, and with a total will to win a great victory for the American people* актуалізуються в розширеному тональному діапазоні, з підвищеною гучністю, у сповільненому темпі та плавному простому ритмі при чергуванні інтоногруп, у яких відсутня шкала з інтоногрупами з повними спадними ступінчастими шкалами. Така інтонаційна організація вказує на глибоке усвідомлення політиком покладеної на нього електоратом відповідальності та бажання досягти для країни максимального рівня розвитку в політичній та економічній сферах. Інтоногрупи *with pride, gratitude, and with a total will to win* оформлені за допомогою середньо-підвищеного висхідного термінального тону в зоні малої швидкості зміни його руху, розширених негативних тональних інтервалів на стику інтоногруп, що сприяє приверненню уваги слухачів до висловлених слів, передаючи емоційний стан мовця.

Основній частині інвагуаційних і партійних промов збудованих акцентуєваних особистостей порівняно зі вступною частиною властиве незначне зменшення реалізації висловлень у зонах середнього тонального діапазону (61,50%) та суттєве зростання частоти розширеного (30,75%). Значно змінюється гучність вимовляння: практично у двічі знижується помірна гучність (47,59%) і спостерігається значне зростання підвищеної (з 18,58% у вступній частині промов до 41,18% в основній частині), що зумовлено переходом мовця до виголошення ключових питань його майбутньої політики. Дещо сповільнюється й темп виголошення промов (71,66%) при зростанні частоти прискореного (8,29%) за рахунок зменшення частоти сповільненого (20,05%) темпу, що слугує маркером викладу основних пунктів програми дій. Характерним для цієї частини промов є зростання кількості перцептивних (57,14%) і коротких пауз (26,82% порівняно із 16,76% у вступній частині) на тлі зменшення частоти середніх (13,94) і довгих (2,09) порівняно зі вступною частиною. Щодо ритму основної частини промов, то слід зазначити, що зменшується частота функціонування звичайного ритму (94,92) і, відповідно, у зіставленні зі вступною частиною, зростає відсоток стакатоподібного (5,08), який сигналізує про емоційне наголошення найважливіших завдань подальшої роботи. Разом з тим, відбуваються зміни у дистрибуції типів шкали, а саме: в основній частині промов зростає кількість інтоногруп де шкала відсутня (з 18,59% до 27,27%) за рахунок значного зменшення усічених (36,10%) і повних (36,63%) шкал. Дрібний поділ висловлень на короткі інтоногрупи сприяє кращому сприйняттю інформації. У межах повних шкалах зареєстровано підвищення частоти спадної ступінчастої шкали з перерваною поступовістю (з 41,94% у вступній частині до 51,82% в основній). Незначно збільшується частота спадних ковзних шкал (з 6,45% у вступній частині до 8,78% в основній), які допомагають виокремити семантично важливі фрагменти промов і у такий спосіб привернути до них увагу аудиторії. Відбуваються зміни й у наповненні інтоногруп ритмогрупами, помітно зменшується кількість інтоногруп, що складаються з двох ритмогруп (36,62%) і суттєво зростає кількість інтоногруп, що складаються з однієї ритмогрупи (23,80%).

Типове інтонаційне оформлення основної частини наочно ілюструє таке висловлення:

The way to assure maximum growth in America is not by expanding the functions of government, but by increasing the opportunities for investment and creative enterprise for millions of individual Americans. [12].

У цьому висловленні Р. Ніксон декларує основний спосіб досягнення максимального зростання економічного рівня країни за рахунок скорочення функцій уряду заради збільшення можливостей для мільйонів американців інвестувати й створювати власний бізнес. Початковий фрагмент висловлення (*The way to*), оформлений низьким передтактом у сполученні з високим широким спадним термінальним тоном і реалізований у зоні широкого тонального діапазону, сповільненому темпі і підвищеною гучністю, вказує на рішучість політика і його тверде переконання у тому, що це єдино правильний шлях підняття рівня економіки, про що, власне, йдеться у наступній синтагмі (*to assure maximum growth in America*), яка оформлюється за допомогою спадної ступінчастої шкали з перерваною поступовістю (де спеціальний підйом інтенсифікує слово *maximum*) у комбінації із середньо-пониженим висхідним тоном, актуалізованою у розширеному тональному діапазоні, сповільненому темпі з підвищеною гучністю. Окрім того, на тісний семантичний зв'язок між цими синтагмами вказує також наявність між ними перцептивної паузи й нульового міжсинтагмального інтервалу.

У наступному фрагменті висловлення, який привертає особливу увагу слухачів, оскільки інтоногрупа *is not by expanding the functions of government*, оформлена спадною ковзною шкалою у поєднанні із середньо-пониженим висхідним термінальним тоном у комбінації зі сповільненим темпом і стакатоподібним ритмом, дозволяє мовцеві імпліцитно наголосити на надмірній кількості повноважень, сконцентрованих у руках урядовців і, в той самий час, повідомити про наміри їх скоротити.

Останній смисловий фрагмент висловлення, на тісний семантичний зв'язок якого вказує наявність перцептивних пауз між інтоногрупами (*but by increasing the opportunities for investment and creative enterprise for millions of individual Americans.*), актуалізується у середньому тональному діапазоні, сповільненому темпі та зоні помірної гучності. При цьо-

му, інтоногрупа *but by increasing the opportunities* реалізується середньо-підвищеним спадно-висхідним розділеним термінальним тоном, який передає високу емоційну напругу мовця, позаяк для нього надзвичайно важливо перекопати простих виборців у здатності уряду збільшити кількість можливостей для населення і необхідності діяти згідно із запланованими етапами покращення його загального добробуту. Фінальний синтагма (*§ for investment and creative enterprise § for millions of individual Americans*) є надзвичайно важливими, оскільки в них детально викладаються можливості, про які йде мова. Саме тому, значний емоційний вплив на аудиторію має функціонування в них стакатоподібного ритму, який покликаний донести цю інформацію до кожного американця. Водночас слід зазначити, що у цьому фрагменті висловлення ключові слова *investment, creative, millions, individual* виокремлені високими спадними тонами, які на тлі ритмомелодійного малюнку інтоногрупи, утворюючи хвилеподібний рух тону в інтоногрупі, дозволяють мовцеві сконцентрувати увагу слухачів на значущості наведених слів.

Актуалізації заключної частини інавгураційних і партійних промов властивим є таке функціонування просодичних засобів: незначно зростає частота середнього діапазону (68,46%) на фоні суттєвого зменшення розширеного (16,15% з 30,75%) тонального діапазону інтоногруп. При цьому значно змінюється гучність виголошення промов, реєструється підвищення помірної (1,94%) і зниженої (16,04%) гучності за рахунок зменшення підвищеної (11,01% порівняно з 41,59% в основній частині). Зберігається тенденція до сповільнення темпу (з 20,05% до 25,38%) та зниження частоти прискореного (з 8,29% до 2,31%). Не зазнає суттєвих змін ритмічне оформлення заключної частини: реєструється домінування плавного, простого ритму. Щодо функціонування різновидів шкал у заключній частині інавгураційних і партійних промов, цікавим видається майже однаковий розподіл повних, усічених шкал й інтоногруп, де шкала відсутня (31,54%, 38,46% і 30,00% відповідно). При цьому має місце зростання складного висхідно-спадного руху мелодійного контуру (з 45,14% до 57,41%).

Таке оформлення заключної частини згаданих промов проілюструє такий приклад:

Let us pledge together | to make these next four years | the best four years § in America's history, § so that on its 200th birthday | America will be as young § and as vital § as when it began, | and as bright a beacon of hope | for all the world. || [13].

У наведеному прикладі Р. Ніксон закликає націю урочисто присягнути, що буде зроблено все можливе для того, щоб наступні чотири роки стали найкращими роками в Американській історії, а сама держава, з нагоди свого двохсотріччя, була молодою і життєздатною, такою, якою вона була на початку свого створення, а також слугувала провідною зіркою надії для всього світу. Так, ініціальна синтагма («*Let us pledge together*») реалізована у середньому тональному діапазоні, помірних темпі та гучності, плавному, простому ритмі. В аналізованій інтоногрупі наявна спадна ступінчаста шкала з перерваною поступовістю у поєднанні з середньо-пониженим спадним термінальним тоном, що відбиває широсердечне бажання політика принести урочисту обіцянку разом з народом (про що також свідчить виокремлення слова *pledge* за допомогою спеціального підйому) об'єднати країну заради досягнення поставлених цілей.

Представляючи наміри зробити наступні чотири роки найкращими у історії країни, політик дуже схвилюваний, збуджений, проте сповнений рішучості на що вказують наявні в інтоногрупах аналізованого смислового фрагменту *to make these next four years | the best four years § in America's history, §* середньо-підвищені спадно-висхідні термінальні тони у поєднанні з низьким спадним термінальним тоном у наступній інтоногрупі. При цьому акцент на словах *next i best* за допомогою високого спадного тону свідчить про невідворотність поставленої мети.

Особливої уваги заслуговує фінальний смисловий фрагмент *and as bright a beacon of hope | for all the world. ||*, актуалізований у середньому тональному діапазоні, зниженій гучності, плавному простому ритмі й сповільненому темпі. Перша його інтоногрупа фрагмент *and as bright a beacon of hope |* містить спадну ковзну шкалу у комбінації із середньо-пониженим спадним термінальним тоном, реалізованим у зоні великої швидкості зміни руху його руху. Такий інтонаційний малюнок підкреслює важливий статус країни у світі. Щодо фінальної інтоногрупи цього фрагмента *| for all the world*, то вона має у своєму складі усічену шкалу в поєднанні з низьким спадним термінальним тоном у зоні середньої швидкості зміни його руху. Інтонаційне оформлення цієї інтоногрупи *for all the world* покликане справити вплив на аудиторію і перекопати її в тому, що місією Америки є слугувати взірцем для наслідування і бути лідером на міжнародній арені.

Таким чином, результати аудитивного аналізу особливостей просодичного оформлення інавгураційних і партійних промов збудливих акцентуєваних особистостей свідчать, що інваріантна інтонаційна модель оформлення їхнього публічного політичного мовлення складається із: середнього тонального діапазону інтоногруп з тенденцією до його розширення в основній частині, помірному темпу, помірної гучності з її зростанням в основній частині, плавного простого ритму, домінування усічених шкал у вступній та заключній частинах промов і повних в основній з переважанням висхідно-спадного типу мелодійного контуру, наповнюваності інтоногруп здебільшого двома ритмогрупами.

Література:

1. Андрущенко І. О. Психологічний аспект експериментально-фонетичного дослідження публічного мовлення акцентуєваних особистостей / І. О. Андрущенко // Наукові записки. – Вип. 89 (4). Серія: Філологічні науки (мовознавство) : У 5 ч. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. – С. 332–336.
2. Егорова-Гантман Е. В. Игры в солдатики. Политическая психология президентов / Е. В. Егорова-Гантман. – М: Группа компаний «Никколо М», 2003. – 336 с.
3. Башук А. Структурно-композиційні особливості текстових стратегій (на прикладі інавгураційних промов) / Алла Башук // Стиль і текст. – К., 2008. – Вип. 9. – С. 94–104.
4. Гаврилова М. В. Инавгурационная речь: идеальный проект дела и идейная основа объединения общества / М. В. Гаврилова. // Политическая наука. – 2009. – № 4. – С. 138–156.
5. Калита А. А. Интонация констатирующих высказываний в английской монологической и диалогической речи (экспериментально-фонетическое исследование) : дис. канд. філ. наук : 10.02.04 / Калита Алла Андреевна – Киев, 1984. – 218 с.

-
6. Калита А. А. Речевая манипуляция: определение, функция, механизм реализации / А. А. Калита, Л. И. Тараненко. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – № 1022. – 2012. – С. 10–18.
  7. Мунхчулуун М. Психоаналитическое направление построения психологического портрета личности в западной психологии [Электронный ресурс] / Мунхцэцэг Мунхчулуун. – Режим доступа : <http://thsp.ru/issues/issue0108/010808.htm>.
  8. Студенкова А. А. Инаугурационное обращение президентов США: конститутивные признаки [Электронный ресурс] / А. А. Студенкова. – Режим доступа : <https://www.scienceforum.ru/2013/18/2108>.
  9. Форманова С. Дикурсивні особливості інаугураційної промови [Електронний ресурс] / С. Форманова, Г. Зарицька. – Режим доступу до ресурсу : http://linguistics.kspu.edu/webfm_send/1214.
  10. Шейгал Е. И. Инаугурационное обращение как жанр политического дискурса / Е. И. Шейгал // Жанры речи. – Саратов, 2002. – № 3. – С. 205–214.

Джерела ілюстративного матеріалу:

11. Ford, G. R. 1976 Republican National Convention Acceptance Address [Electronic resource]. – Access mode : <https://millercenter.org/the-presidency/presidential-speeches/august-19-1976-republican-national-convention>
12. Nixon, R. M. 1960 Republican National Convention Acceptance Address [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.americanrhetoric.com/speeches/richardnixon1960rnc.htm>
13. Nixon, R. M. Second Inaugural Address, January 21, 1957 [Electronic resource]. – Access mode : <https://millercenter.org/the-presidency/presidential-speeches/january-20-1973-second-inaugural-address>